

Cent i una maneres de veure la natura

Lourdes Toledo

L'escriptor alemany Kurt Tucholsky va escriure a *Un llibre dels Pirineus*: «Nohi ha cap manera correcta de veure la naturalesa. N'hi ha cent». Julià Guillamon (Barcelona, 1962) ens ha demostrat que n'hi ha cent i una, les que suggeria Tucholsky, i la seua, la d'un escriptor polièdric que ens ha sorprès i captivat amb la seua manera d'escriure sobre la natura, com ja va fer a *El sifon de can Sitra* i *Travessar la riera* (2017) i recentment amb *Les cuques* (Anagrama), a hores d'ara ja per la segona edició i traduït al castellà sota el títol *Mariposas de invierno: Y otras historias de la naturaleza* (Círculo de tiza).

L'incansable escriptor i caminant ens ha tornat a seduir amb un relat autobiogràfic: seixanta retalls o peces breus, estampes, records d'infantesa, moments fotografiats, evocacions de joventut i de la maduresa més recent on coneguts, amics i els éssers més estimats hi transcorren, alguns d'ells ja se n'han anat, i on la natura i les seues criatures fugaces perduren en el record. El brunzir d'una mosca o un tàvec, l'aletieg d'una palometa, la dansa feinerera d'una formiga, el moviment frenètic de les antenes d'un escarabat atrapat, el vent que pentina un branquilló, la gota que dibuixa un diamant sobre una fulla, la tempesta que tot ho apaga, el caragol que cerca el sol: el bosc, els rierols, les dreceres, els *bitxos*, els insectes: *Les cuques*.

El mateix Julià ho ha dit: «El que escric parla del temps. Els personatges que apareixen en diferents etapes de la vida són agents i víctimes del temps». Per això el narrador que un dia és xiquet, en una altra història esdevé adolescent, més tard un jove universitari, un pare jove que passeja i li parla al fill, i ara un pare madur que té cura de la Cris, la seua estimada companya. I amb el xiquet que va transformant-se, creixen i maduren també els que l'acompanyaven. L'única cosa perdurable serà el

camp, la platja i les muntanyes. La resta, fràgil, un pur accident, la vida.

Fa poc, una vesprada que acompanyava un amic al seu bancal, a prop d'un poble d'interior tocant la Serra de Mariola, mentre ell hi segava herbes rebels i li treia alguna branca a les figueres, jo seia a l'ombra llegint en una cadira de boga.

Davant meu tenia la serra, el campanar i el castell del poble. No era una vesprada massa calorosa, les xitxarres, de fet, no sonaven a la desesperada, i a mesura que s'esmunyia el dia, algun grill s'hi unia amb ti-

LES CUQUES
Julià Guillamon

► Llibres Anagrama. 156 pàgs.

midesa. Sobre el genoll i a la visera de la gorra se'm paraven les mosques ara i adés, i quan encara no duia ni cinc minuts llegint ja havia comptabilitzat sis o set picades de mosquits. De sobte, em vaig adonar que estava tan endins de la lectura de *Les cuques* que quasi confonia els escenaris de Guillamon amb els meus, el brunzit dels seus insectes amb els del bancal, la tebior de l'aire i el silenci de les seues dreceres amb les que travessaven per allà. Ja no sabia distingir què era seu i què era meu. M'havia perdut dins del llibre i del moment, absorta per aquell dragonet que baixava ràpid i intermitent per la paret de la caseta del bancal, o resseguint amb la mirada les llagostes petites que en saltar de branquilló en branquilló obrien unes ales de color blau, com d'aquell blavet amb què adés les dones dels pobles pintaven les façanes, totalment embogida pel vol de les palometes endolades, negres atzabeja, i les de color taronja.

Anava i tornava entre la natura i el llibre. En ell descobria moments d'una intensitat, una comicitat i una delicadesa corprenedores, com ara quan Julià de menut es distreia passant líquids d'una ampolla a una altra i observant el «zumzeig desesperat i alcohòlic de la mosca que va rodant molta estona abans de caure al fons, negada i morta», o «El banyarriquer de Santa Maria» que es va quedar atrapat entre el PVC i el fals sostre aquella nit de la Mare de Déu d'Agost, capturant l'atenció dels clients de l'hostal de la mare a Arbúcies durant el sopar, jugant a endevinar quina mena d'ocell seria, abans del torn dels afalacs i regals que la mare rebia a dojo pel dia de Santa Maria. Però també la sorpresa de «La cuca del vespre sense llum», una escena divertidíssima del que podia passar una nit de tempesta en què fallava el generador i se n'anava la llum a l'hostal: el relat de la festa a les palpentes entre espelmes és tot un espectacle literari.

Aquesta manera de veure i escriure la natura que té Julià Guillamon –fixada la mirada en moments «insignificants», gens grandiloqüents, en aventures d'infant, anècdotes d'estiu, remembrances i descobertes en plena natura, com una mena de paradís perdut per les circumstàncies personals de l'autor– se situa lluny dels adjectius insòlits, dels paisatges exuberants i dels excessos nostàlgics. La de Guillamon és una natura de sortides, lectures, converses i un gavadal d'hores d'observació, davant d'una font que raja tímida, d'un rierol esmaperdut, de les bestioles que malden per sobreviure, una natura resolta a través d'imatges insòlites, com ara les romegueres amb les «mores negres, madures a rebentar, i d'altres de vermelles que semblaven cartes de pòquer o el taulell d'una ruleta que es jugués en una branca» o la dels escarabats verds, «metal·litzats, plans amb l'esquena ondulada que semblen cotxes esportius de la marca Lamborghini». I per a acompanyar la paraula i el record, la imatge: el llibre, de curada edició, du a l'interior un preciós plec de vuit làmines amb il·lustracions realistes de totes les cuques escampades i resseguides.